

De Ardennen in cijfers

8

rivieren van betekenis in de Ardennen zijn de Maas, de Amblève, de Samber, de Lesse, de Our, de Ourthe, de Sûre en de Semois.

13,5

meter hoog en 300 ton zwaar is de zandstenen leeuw op de dammuur van Gileppe. Het stuwmeer was een van de eerste in Europa en werd in 1878 door koning Leopold II geopend.

15

meter stort het water bij Coö omlaag; of was het toch 13 meter? Dit iconische plekje Ardennen wil je eens gezien hebben.

30

Plus Beaux Villages telt Wallonië; daarvan liggen veel Mooiste Dorpen in de Condroz en de Famenne.

55

% van de bossen in Wallonië is PEFC-gecertificeerd: dat garandeert duurzaam bosbeheer.

200-600

meter hoog zijn de Ardennen, van west naar oost oplopend en daarmee vooral laaggebergte - met uitschieters.

290

kilometer is de (wandel)afstand tussen de drie grote trappistenabdijen: Orval, Rochefort en Chimay.

694

meter meet Signal de Botrange, recordhoogte van het land, in de Hoge Venen.

1400

mm bedraagt het jaarlijkse neerslagcijfer van de Hoge Venen. Op lagere delen is dat cijfer veel lager. Een stuk droger en warmer is het in het uiterste zuiden, in de Pays de Gaume.

1830

is het afscheidingsjaar van de Nederlanden en het jaar van de oprichting van het koninkrijk België.

2013

is het jaar waarin koning Filip werd gekroond, een rechtstreekse afstammeling van Leopold I.

11.200

km² is de oppervlakte van de Ardennen - waarbij kleine delen van Luxemburg en Frankrijk zijn inbegrepen.

150.000

levens kostte het Ardennen-offensief van 1944.

300.000.000

jaar geleden werden de Ardennen in hoofdlijnen gevormd.

235
km/h is de gemiddelde
rondetijd van de Formule 1
op Spa-Francorchamps

1

Glanzend en wit – hedendaagse architectuur in Luik

Vanaf de citadel zie je zeker nog de nadrukkelijke aanwezigheid van kerken in het architectonische landschap van Luik. Maar daartussen beginnen zich moderne bouwwerken af te tekenen die inmiddels een heel eind dichterbij de hemel komen – of het hemelrijk mooi weerspiegelen.

De bouw van het **Station Luik-Guillemins** 1 duurde elf jaar en het budget werd met vele miljoenen overschreden. Maar sinds 2009 staat er een echte Calatrava, van staal, glas, wit beton en Belgisch blauwe hardsteen. De hoedvormige overkapping is 35 m hoog, 160 m breed en 410 m lang en beschut passagiers tegen grillige weersomstandigheden. Loop langs het **Design Station Wallonia** – let op het doek met micro-perforaties dat de 1e verdieping afdekt – naar de 136 m hoge **Tour des Finances** 2 (2014) of **Tour Paradis**, waarin het ministerie van Financiën zetelt. Het ontwerp is van de architectenkantoren M. & J.-M. Jaspers & J. Eyers & Partners – dat veel Brusselse hoogbouw tekende – en Bureau Greisch, een Luikse firma die vooral als bruggenbouwer faam heeft.

Is de voetgangersbrug over de Maas, tussen Station Guillemins en het Parc Boverie, een bonus van Calatrava? Nee, de **Passerelle La Belle Liégeoise** 3 (2016) staat op naam van het Bureau Greisch en Atelier Corajoud. De totale lengte van de hangbrug is 294 m, de doorvaarhoogte 8 m.

Oud en nieuw

Het neoclassicistische Théâtre de Liège 4 werd tussen 2011 en 2013 gestript. Een glazen blok, waarvan de gevel voorover helt, werd eraan geplaatst. Architect Pierre Hebbelinck ging hier duidelijk voor de contrasten.

Klassieker met nieuwe kern

De toevoeging die de classicistische **Opéra** 5 (1820) in 2012 kreeg, oogt als een blok eruptie.

Station Luik-Guillemins.

Passerelle en de Tour Paradis.

De toneeltoren werd vier meter verhoogd, waarin bijzondere staaltjes decorkunst plaatsvinden.

Van zwembad naar cultuurtempel

La Sauvenière ging in 1942 open als zwembad, met op de begane grond een busstation. De Luikse architect Georges Dedoyard (1897-1988) koos de vorm van een passagiersschip en integreerde elementen uit de Bauhausstijl. Het complex verloor zijn originele functie in 2000 en is nu cultuurcentrum **Cité Miroir** 6. De verbouwing werd uitgevoerd door Pierre Beugnier en Triangle Architectes.

Totaalconcept

Van grauw industrieterrein werd de wijk Longdoz een 21e-eeuwse blikvanger. De Belgische architectengroep Wilhelm & Co benaderde daarvoor het bureau Jaspers-Eyers en de Israëlisch-Britse architect Ron Arad, die graag experimenteert met materialen en vormen. Het winkel-, sport- en verpooscentrum **Médiacité** 7 won diverse prijzen, waaronder voor duurzame ontwikkeling.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Cité Miroir 6: Place Xavier Neujean 22, ma.-vr. 9-18, za.-zo. 10-18 uur, tentoonstelling toegang tot 16 uur, € 7.

WINKELN

Médiacité 7: Boulevard Raymond Poincaré 7, ma.-za. 10-20, vr. tot 21 uur.

UITGAAN

Théâtre de Liège 4: Place du Vingt Août 16, theatredeliège.be.

Opéra 5: Place de l'Opéra, www.operaliège.be.

Cité Miroir/Cinéma Sauvenière 6: Place Xavier Neujean, www.citemiroir.be en www.grignoux.be. Zie voor details ook blz. 32-33.

Plus jamais ça! is een permanente tentoonstelling in de Cité Miroir, met focus op de deportaties onder het naziregime.

Uitneembare kaart: E 1 | zie ook plattegrond blz. 18-19

9

Beklim de rots boven de Maas – blik vanaf de citadel van Dinant

Ontdek zelf waarom de citadel ook wel de Hollandse citadel wordt genoemd. Verbaas je over de complexe architectuur. Gruwel van de strijd waar het gebouw getuige van is geweest. En geniet vooral van het uitzicht.

Aan jou de keus of je voor de 408 traptreden gaat, de kabelbaan neemt of naar boven rijdt.

De prinsbisschop van Luik liet hier boven de Maas in 1051 een burcht bouwen. Een tweede fase ging in onder de Franse koning Lodewijk XIV, toen bouwmeester Vauban een horizontale vesting ontwierp. De laatste verbouwing is gedaan onder Hollands bewind in 1818: zowel Fransen als Duitsers moesten op afstand worden gehouden. De hoekige bouw gaf de mogelijkheid tot kruisvuren.

Wankel door de loopgraven

In de ondergrondse gangen en ruimtes was een compleet Hollands garnizoen gehuisvest, met smidse, bakkerij en keuken. Natuurlijk zie je er historisch wapentuig en uniformen. Er is een interactieve maquette waarmee de slag van augustus 1914 wordt gereconstrueerd. Echt aangrijpend wordt de geschiedenis als je in de huid kruipt van een soldaat die de zwaar beschadigde

citadel via de loopgraven probeert te ontvluchten. Er lijkt werkelijk een bom ontploft en via de scheefgezakte loopgraven raakt je oriëntatie verstoord. Wat een opluchting als je buiten weer van het uitzicht op de Maas kunt genieten.

Uitwaaien op de Maas

Van bovenaf is goed te zien wat een mooi lint de Maas in het landschap vormt. Tijd voor een volgend perspectief: een boottochtje. Halverwege tussen Dinant en Anseremme passeer je de **Roche Bayard**, waar de legende van de Vier Heemskinderen – en het Ros Beiaard – omheen hangt: door de vloek van Karel de Grote veranderden de kinderen in rotsen, en het diepbedroefde paard voegde zich daar zelf bij. Onder het hoge viaduct van de N97 door passeer je het Île d'Amour.

Op de website van de citadel vind je een Nederlandstalig pedagogisch dossier, inclusief puzzels, waarmee je een bezoek met kinderen van circa 7-11 jaar kunt voorbereiden en daarmee interessanter maken. Overigens ... kunnen ook volwassenen daar veel van opsteken!

Zicht vanaf de citadel op de Collégiale Notre-Dame, de stad en de Maas.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Citadel: Chemin de la Citadelle 1, Dinant, www.citadellededinant.be, dag. 10-18, wintermaanden tot 16.30/17.30 uur, jan. alleen za.-zo., € 8,50, voor € 14 incl. kabelbaan en boottocht. Boven gratis parkeren, vanaf de Place Reine Astrid 5 per kabelbaan toegankelijk. Honden bij de citadel toegestaan.

ETEN EN DRINKEN

La Citadelle: zie blz. 81.
Les Canons: cafetaria (met frituur) boven op de citadel, met het uitzicht en de speelplaats als troeven.

ACTIEF

Les Croisières Mosanes: Dinant-Anseremme in combiticket; zie blz. 82.

Uitneembare kaart: C 3/4 | zie ook plattegrond blz. 76